

Naturskyddsföreningen i Järfälla

Järfälla 2016-04-07

Dnr 2222-16

Omarbetat 2016-05-15

**Till Mark- och Miljödomstolen
Nacka tingsrätt, avd 3**

Omarbetat och kompletterat överklagande av Länsstyrelsens beslut 4031-43959-2015, om detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, Järfälla.

Klaganden

Naturskyddsföreningen i Järfälla, i fortsättningen benämnd NSF Jfa

Box 2066, 176 02 Järfälla

Org. nummer: 813200-5433

styrelsen.jarfalla@naturskyddsforeningen.se

Kontaktperson: Karin Hanze

kaehanze@gmail.com

Tel. 0705-72 08 40

Klagandens yrkanden

NSF Jfa yrkar att Mark- och miljödomstolen med ändring av Länsstyrelsens beslut, 4031-43959-2015 upphäver kommunfullmäktiges i Järfälla beslut, Dnr KST 2013/93 från 2015-11-02 att anta detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, del av fastigheten Sollentuna häradsallmänning 1:13. (I fortsättning benämnd Häradsallmännningen)

NSF Jfa önskar också få tillfälle att kommentera eventuella yttranden från kommunen och inlagor från andra parter och göra påminnelser i ärendet när så bedöms påkallat.

NSF Jfa yrkar att syn ska hållas.

Grunder för NSF Jfas överklagande av Länsstyrelsens avslag

Länsstyrelsen (Lst) har motiverat avslaget med (ref 1, bifogas):

1. Att det är en kommunal angelägenhet att planlägga mark och vatten.
2. Planen kan endast upphävas om kommunen gjort en felaktig avvägning eller felaktig handläggning.
3. Att Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är tillräckligt omfattande med hänsyn till den prövning som skall göras, planens omfattning och påverkan på miljön. Planen uppfyller kraven i 5 kap. 3 och 9 §§ ÄPBL.
4. Att Länsstyrelsen den 14 december 2015 beslutade att inte överpröva antagandebeslutet i detaljplanen. Lst har också bedömt att den avvägning som kommunen gjort mellan olika intressen är godtagbar. (ref. 2, bifogas)

NSF Jfa skäl för överklagande av Stäkets verksamhetsområde

NSF Jfa framlägger följande skäl till överklagandet (ref. 3, bifogas) av detaljplan för Stäkets verksamhetsområde (ref. 4), Järfälla

1. Barrskogssambandet i den västra delen av kilen, inom kommunens planerade verksamhetsområde, är av största betydelse för Järvakilens funktion.

Samtidigt är området unikt som en gammal, 150 - 200-årig, flerskiktad barrskog med viss lövinblandning

Konsekvenserna av etableringen innebär en kraftig, avgörande försvagning av sambandet och strider mot planer och andra strategidokument vars syfte är att uppnå miljömålen.
2. Det saknas alternativ till barrskogssambandet i den västra värdefulla delen i det här avsnittet av Järvakilen. Resten av kilstråket här utgörs av tallföryngring och en gokartbana och saknar därmed de kvaliteter som finns i den västra delen och som ligger inom detaljplaneområdet.

Även ett försök att på mycket lång sikt skapa kompensation för ett förlorat högkvalitativt barrskogssamband faller på det faktum att kommunen saknar rådighet över resten av denna del av kilen, som nämligen hör till Häradsallmanningen.

Skall kompensation ske på annans mark måste det i så fall göras genom juridiskt bindande och tidsatta avtal.
3. Behovet av verksamhetsområdet baseras på att verksamheter flyttas från tunnelbanans influensområde (Veddesta) för att möjliggöra bostadsbyggande enligt den s.k. tunnelbaneöverenskommelsen. Underlag för utvärdering och avvägning av andra alternativ saknas.

Ändå råder det ingen brist på redan etablerad, ny industrimark i nordvästsektorn. En omlokalisering av verksamhet i Veddesta till sådana områden har redan påbörjats.
4. Kraven på MKB:n punkt 6 – 9 **har inte uppfyllts.**(Ref. 5)
 - a. Punkt 6. Bristfällig och motstridiga uppgifter om naturvärdena i området.
 - b. Punkt 7. Beskrivning av åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande miljöpåverkan. Saknas i MKB men har senare påpekats av Lst och i Callunas rapport.

- c. Punkt 8. En sammanfattande redogörelse för hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes.
 - d. Punkt 9. En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet.
5. Både Landstinget (RUFS 2010) och Lst betonar vikten av en regional samverkan för att de gröna kilarna skall kunna fungera.

Naturvårdsverket har konstaterat att det är svårt att klara de uppsatta miljömålen och att de analyser som görs i planarbetet måste både fördjupas och göras mer transparenta för att man skall ha en möjlighet att klara miljömålen.

Kommunen har missförstått RUFS 2010 och trott sig ha stöd i den för sin detaljplan och för den biologiska mångfald man säger sig värna om.

Det är dock det motsatta. Det RUFS 2010 betonar är dels det stora behovet av regional samverkan och dels behovet av att stärka försvagade ekologiska samband.

Nedan följer en mera detaljerad beskrivning av vårt ställningstagande.

Barrskogssambandets betydelse

Både Landstinget (RUFS 2010) och Lst betonar vikten av en regional samverkan för att de gröna kilarna skall kunna fungera. Detta har följts upp i Järfälla kommuns Översiktsplan (ref. 6), Grönplan, förslag till Miljöplan (ref. 7) och vikten av områdets betydelse betonas för barrskogssamband och spridningskorridorer.

Detaljplanen kommer vid ett genomförande att avlägsna ett mycket viktigt barrskogssamband i den mellersta delen av Järvakilen. Den utgörs idag av ett 150 – 200 årigt flerskiktat barrskogsbestånd av hög kvalitet. Redan i början på 1900-talet uppmärksammades de höga kvaliteterna i den här delen av skogen varför man inrättade ett naturminne, den tidens enda skyddsform vid sidan av nationalpark. Visserligen ödelades mycket av skogen inom själva naturminnet i en senare storm men mycket av den omkringliggande skogen klarade sig och det som finns kvar idag är just Järfällas barrskogssamband.

Utdrag ur Länsstyrelsens ”Antagen detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, fastigheten Sollentuna Häradsallmänning, Järfälla kommun (40411-40686-2015)” (ref. 2, bifogas). (NSF Jfa har markerat med fet text de meningsdelar som vi anser understryker våra argument.)

”I Järfällas översiktsplan redovisas området som lämpligt för verksamheter och där anges att det är viktigt att **säkra fysiska förutsättningar för samband och spridningskorridorer för att vårda Järva- och Görvälnkilarnas biologiska och rekreativa kvaliteter**”.

Vid godkännande av förslaget bedömer Länsstyrelsen

”att det är mycket viktigt att **åtgärder vidtas som kompensations** inom resterande del av Järvakilen för **att barrskogssambandet inte skall brytas. Vidare betonas att kompensationsåtgärder måste säkerställas utanför själva planområdet**. Dessutom anser Länsstyrelsen att de **åtgärder som föreslås i Callunas rapport** (ref. 8, bifogas) **sidan 17 inte är tillräckliga** för att **kompensera och stärka Järvakilens ekologiska funktion** i höjd med planområdet. Länsstyrelsen föreslår dessutom **omfattande åtgärder i skötselplaner** både för kommunens och Häradsallmänningens marker och att ett **naturreservat** eller **naturvårdsavtal** kan vara en **lämplig lösning**”.

Området har under lång tid funnits som ett utredningsområde med olika alternativ som användning, hotell, kraftvärmeverk, bostäder m fl. Områdets utsträckning i öster begränsas av Häradsallmänningen. Den utbredning som området fått i Järfälla ÖP och i RUFS baseras på

gamla förutsättningar och att Häradsallmanningen skall fungera som Järvakilens huvudsakliga barrskogs- och spridningssamband har aldrig varit föremål för utredning.

Utdrag från Grönplan

I Grönplanen pekas Häradsallmanningens mark ut som värdefull, framförallt för friluftslivet och för dess läge i den regionala grönstrukturen (s. 35). Höga naturvärden hänvisas till området, specifikt hållmarkstallskogar, och **tallskogarna söder om Rotebroleden** där kommunens enda mosse finns. I inventeringen från 1993, som ligger till grund för Grönplanen, föreslogs att skyddet av området enligt NVL skulle utredas. Samma åtgärder föreslogs för den gamla hållmarkskogen norr om Rotebroleden (s.39). vidare framhålls att:

- Järfälla ska ha en sammanhängande grön struktur där parker och naturområden förbinds med gröna stråk.
- Värdefulla naturmiljöer ska bevaras och den biologiska mångfalden värnas. Ekologiskt känsliga områden ska skyddas. Kulturlandskapet ska hävdas så att dess värden bibehålls.
- Områden som ingår i den **regionala grönstrukturen ska bevaras och förbättras.**

Enligt *NSF Jfas* bedömning är området det enda skogsområde av hög kvalitet med begynnande flersiktsbarrskog med inslag av lövträd, ek, björk, asp, sälg och alm som finns i kommunen.

Länsstyrelsen har också utarbetat en rapport ” **Strategi för miljömålet ett rikt växt- och djurliv**” som betonar vikten av att **svaga ekologiska samband förstärks.**

NSF Jfa anser att det är bättre att förstärka ett samband i enlighet med 2 kap 2 § ÄPBL om att **främja en god grönstruktur och långsiktig hushållning av mark.**

NSF Jfa instämmer i bedömningen av områdets betydelse för Järva- och Görvälnkilarna samt de strategidokument som stödjer miljömålen och anser att etableringen strider mot detta och eftersom kommunen inte har rådighet över den mark (Häradsallmanningen) som berörs av föreslagna åtgärder som krävs för att på lång sikt kompensera den försvagning av sambanden som en etablering innebär. Risken är stor att om planen fullföljs så kommer en betydande försvagning uppstå i sambanden vilket inte ligger i linje med de planer och strategier som utarbetats. Se vidare nästa kapitel.

Eftersom kommunen i Översiktsplanen planerar för ytterligare försvagning av området genom att anlägga en väg genom området norr verksamhetsområdet och bostadsområdet i norra Stäket från den planerade bron 800 m öster Stäkets trafikplats till Uddnäs, c:a 1500 m NV nämnda bro, anser *NSF Jfa* att det är nödvändigt med ett skydd av området. Kommunen planerar ett nytt naturreservat i Ängsjö och enligt vår bedömning är det viktigare att skydda den svaga länken i barrskogssambandet.

Genomförbara kompensationsåtgärder saknas för intrånget i barrskogssambandet

Huvuddelen av de föreslagna åtgärderna ligger på Häradsallmanningen. I kap. 2 § ÄPBL föreskrivs att **skälig hänsyn** ska tas till **befintliga** bebyggelse-, **äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande.**

Det kvarvarande barrskogssambandets kvaliteter och utbredning framgår av vårt Överklagande till Länsstyrelsen daterad 2015-12-07, sidan 2. (ref. 2, bifogas)

Enligt Allmanningens reglemente (fastställt av länsstyrelsen i Stockholms län 2007) står det att:

”Allmänningens skogsmark med därpå växande skog skall genom utnyttjande på lämpligt sätt av markens virkesalstrande förmåga skötas efter skogsbruksplanen så, att tillfredställande ekonomiskt utbyte vinnes och, såvitt möjligt, i huvudsak jämn avkastning erhålles.”

Dessutom kan inte mark som Häradsallmanningen äger avyttras. Förändringar måste ske genom kompensation av likvärdig mark.

Ägare till Häradsallmanningen är Järfälla, Sollentuna och Stockholms kommuner samt ett flertal privata ägare från Eds socken (Upplands Väsby) kommun. Kommunerna har tillsammans ca 60 % av mantalen som speglar ägarandelen. Eftersom kommunernas innehav av mantalsgrundande mark minskar vid exploatering så ökar de privata ägarnas mantal.

Inom Häradsallmanningen bedrivs 91 % av skogsbruket som produktion med generell naturhänsyn, vilket ligger i linje med ”normala krav” på produktionsskogsbruk.

Lst betonar att det är bra att kommunen och Häradsallmanningen kommit överens om att gokartbanan skall bort och att området återbeskogas. En åtgärd som ligger i båda parter intresse. Häradsallmanningen kan uppnå högre avkastning om avtalet med motorklubben upphör. Risken finns dock att området används för andra ändamål som ger högre avkastning så länge som juridiskt bindande avtal inte har upprättats. Diskussioner pågår om t ex upplagsplats under vägbyggnad.

NSF Jfa är också mycket tveksamt till om det kvarvarande sambandet kan fungera eftersom det tar mycket lång tid att beskoga och sköta den skog som på sikt kan förstärka de brister som uppstår vid etableringen. Vad innebär ett avbrott på 150 – 200 år för kvaliteten och funktionen för spridningssambandet? Ett produktionsskogsbruk inom det svaga kvarlämnade barrskogssambandet är helt otillräckligt för att möta de mål som anges i planer nämnda i föregående kapitel.

Därför anser *NSF Jfa* att eftersom ägarförhållanden inte har beaktats i detaljplanen **måste den hävas** tills dessa frågor har lösts.

MKB punkt 6 – 9 har inte uppfyllts

Enligt Lst är Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) tillräckligt omfattande med hänsyn till den prövning som skall göras, planens omfattning och påverkan på miljön. Planen uppfyller kraven i 5 kap. 3 och 9 §§ ÄPBL.

Från *NSF Jfa* sida ifrågasätter vi detta. MKB skall ingå som en process under planeringen. I detaljplanearbetet har MKB framtagits som ett fristående dokument med bristfällig förankring till planförutsättningarna. Enligt av 6 kap 12 § och 13 § 1 st Miljöbalken skall följande punkter beskrivas i MKB.

Punkt 6. Bristfällig och motstridiga uppgifter om naturvärdena i området.

I MKB anges att området ligger perifert i Järvakilen. Vidare anser man att området är av lokalt intresse. I Grönplanen anges ”Höga naturvärden hänvisas till området, specifikt hällmarkstallskogar, och **tallskogarna söder om Rotebroleden** där kommunens enda mosse finns. I inventeringen från 1993, som ligger till grund för Grönplanen, föreslogs att skyddet av området med den gamla hällmarkskogen norr om Rotebroleden enligt NVL skulle utredas.” Hur kan planeringsarbetet bedrivas med motstridiga grunder?

Punkt 7. Beskrivning av åtgärder som planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande miljöpåverkan.

Saknas i MKB men har senare påpekats av Lst och i Callunas rapport. **Konsekvenserna** av att kommunen **saknar rådighet** över den mark som krävs för att genomföra kompensations åtgärder har inte **behandlats**.

Punkt 8. En sammanfattande redogörelse för hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes.

Enligt 2 kap. 1 § ÄPBL skall Mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företråde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

NSF Jfa anser att grunden för behovet av verksamhetsområdet inte har klarlagts. Dessutom bör Nollalternativet innefatta en gång- och cykelbro över Rotebroleden för att minska barriäreffekten. En bro kan byggas utan exploatering av skogen för etablering av verksamhetsområdet.

Punkt 9. En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet innebär.

Vid ett samtal med Lst i frågan om uppföljning av kompensationsåtgärderna som Lst föreslagit svarade handläggaren ”att uppföljning får väl ske vid de möten som förekommer på tjänstemannanivå”.

Beslut om kompensationsåtgärder finns inte med i underlaget till KF:s beslut om antagande av detaljplanen

Från NSF Jfas sida anser vi det som helt otillräckligt och vår bedömning är att beslut krävs av KF och att det krävs juridiskt bindande och tidsatta avtal för att genomföra planerade kompensationsåtgärder.

Avvägning mellan olika intressen - behov av verksamhetsområde och bevarande av barrskogssambandet har inte övervägts.

Enligt 2 kap. 1 och 2 §§ ÄPBL skall

1 § Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företråde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Vid planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked skall bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken skall miljö kvalitetsnormer iakttas vid planering och planläggning. Lag (1998:839).

2 § Planläggning skall, med beaktande av natur- och kulturvärden, främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar. Även en från social synpunkt god livsmiljö, goda miljöförhållanden i övrigt samt en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och med energi och råvaror skall främjas. En god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens skall främjas.

Vid planläggning skall hänsyn tas till förhållandena i angränsande kommuner.

Vid planläggning skall miljö kvalitetsnormerna enligt 5 kap. miljöbalken följas.

Detaljplaneområdet är avsett för skrymmande och störande verksamheter som skall flyttas från Veddesta då området skall utvecklas till bostadsområde. Idag är det oklart vilka verksamheter som kommer att flytta. Verksamheterna i Veddesta är av mycket olika slag. NSF Jfa saknar en grundlig utvärdering av vilka verksamheter, som vill eller behöver flytta och vilka, som är lämpliga att vara kvar, eller där utövarna vill vara kvar i Veddesta, antingen i nya/eller i gamla lokaler. NSF Jfa menar att det kan finnas många verksamheter som skulle kunna integreras bland bostäder. Det borde finnas alternativa tomter för verksamhetsområden både klara och under uppbyggnad inom Stockholm Logistik väst (800 ha) i Upplands Bro (E18) och i Kappetorp (15 ha) i Upplands Väsby (i närheten av väg 267) för den typ av verksamheter som Stäkets verksamhetsområde är avsett. Detaljplanen för Stäkets verksamhetsområde omfattar 33 ha, exklusive vägmark är området 22 ha.

Både Länsstyrelsen och kommunen betonar vikten av att verksamhetsområdet måste etableras för att bostäder skall kunna byggas i Tunnelbanans influensområde. *NSF Jfa* ser kopplingen till "Tunnelbaneöverenskommelsen" mera som ett påstående än en sakligt underbyggd analys

I Boverkets "**Boken om detaljplaner och områdesbestämmelser**" anges att mellankommunala frågor kan avse lokalisering av flygplatser, vägar, täkter, sophanteringsanläggningar, småbåtshamnar, fritidsanläggningar, stormarknader m.m. Se sid. 40.

NSF Jfa anser att verksamhetsområden är av den karaktären och att eftersom Stäkets verksamhetsområde endast utgör 2 % av Stockholm Logistik väst bör alternativ placering av verksamheterna analyseras. En mellankommunal avvägning skall göras mellan exploateringen av området och att bevara ett fullvärdigt barrskogssamband.

I NV:s skrift "**Styr med sikt på miljömålen**" betonas vikten av transparens i underlag till beslut som rör detaljplaner mm.

NSF Jfa saknar denna analys.

Naturskyddsföreningen i Järfälla

Karin Hanze

Refenser

1. Länsstyrelsen Stockholm. Överklagande av detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, Järfälla kommun. 2016-03-03. Beteckning 4031-43959-2015. **Bifogas**.
2. Länsstyrelsen Stockholm. Beslut. Antagen detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, fastigheten Sollentuna Häradsallmänning, Järfälla kommun.40411-40686-2015. **Bifogas**.
3. Naturskyddsföreningen i Järfälla. Överklagande av detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, del av fastigheten Sollentuna häradsallmänning 1:13, Järfälla kommun. 2015-12-07. **Bifogas**
4. Detaljplan Stäkets verksamhetsområde, planbeskrivning, antagandehandling, Dnr KST 2013/93. 2015-09-21.
<https://www.jarfalla.se/download/18.62a7cba21510f43d0cbe15f/1447679702600/Planbeskrivning.pdf>
5. [Miljökonsekvensbeskrivning, februari 2015](#).
6. Järfälla Översiktsplan. Järfälla – nu till 2030. 2014.
<https://www.jarfalla.se/bygga-bo--miljo/stadsutveckling-och-detaljplaner/oversiktsplan-for-jarfalla.html>
7. Järfälla Miljöplan, 2016-2024, remissversion. Antagande handling bifogad till Järfälla Kommunstyrelsens möte 2016-05-16.
8. Calluna. Fältvalidering av barrskogssambandet vid Rotebroleden och konsekvensbedömning av plan för Stäkets verksamhetsområde. **Bifogas**.

Andra åberopade källor

ÄPBL

Miljöbalken (1998:808)

RUFS 2010, Stockholms läns landsting

[Strategi för miljömålet - ett rikt växt- och djurliv i Stockholms län](#). Länsstyrelsen Stockholm.

[Styr med sikte mot miljömålen](#). Naturvårdsverket Rapport 6666. 2015

[BOKEN OM DETALJPLAN OCH OMRÅDESBESTÄMMELSER](#). Boverket.

Bilaga 1. Länsstyrelsen Stockholm. Överklagande av detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, Järfälla kommun. 2016-03-03. Beteckning 4031-43959-2015.

Bilaga 2. Länsstyrelsen Stockholm. Beslut. Antagen detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, fastigheten Sollentuna Häradsallmänning, Järfälla kommun.40411-40686-2015.

Bilaga 3. Naturskyddsföreningen i Järfälla. Överklagande av detaljplan för Stäkets verksamhetsområde, del av fastigheten Sollentuna häradsallmänning 1:13, Järfälla kommun. 2015-12-07.

Bilaga 4. Calluna. Fältvalidering av barrskogssambandet vid Rotebroleden och konsekvensbedömning av plan för Stäkets verksamhetsområde.

Bilaga 5. Protokoll från kretsårsstämman i Naturskyddsföreningen i Järfälla. 2016-03-17

Bilaga 6. Protokoll från konstituerande möte Naturskyddsföreningen i Järfälla. 2016-03-17